

- and Models]. *Sotsialno-ekonomicheskiye i tekhnicheskoye sistemy: issledovaniye proektirovaniye, optimizatsiya*, vol. 1, no. 1 (2015): 133-157.
- Mitrofanova, Ye. V. "Kak optimizirovat biznes-model kompanii" [How to Optimize a Company's Business Model]. *Finansovyy direktor*. 2005. <https://www.cfn.ru/management/strategy/change/outsourcing.shtml>
- Moiseyeva, N. K., Malyutina, O. N., and Moskvina, I. A. *Autsorsing v razvitii delovogo partnerstva* [Outsourcing in the Development of Business Partnerships]. Moscow: Finansy i statistika, 2012.
- Mukhina, I. S. "Analiz sushchestvuyushchikh podkhodov k otsenke effektivnosti ispolzovaniya outsorsinga" [Analysis of Existing Approaches to Assessing the Effectiveness of Outsourcing]. *Sibirskaya finansovaya shkola*, no. 6 (2008): 111-115. http://journal.safbd.ru/sites/default/files/articles/safbd-2008-6_111-115.pdf
- Novokhatnii, A. "Navishcho potriben outsorsinh biznes-protseviv. Yak rozvyvaiutsia Tsentry spilnogo obsluhovuvannya u Skhidnii Yevropi ta Ukraini" [Outsourcing of Business Processes Is Now in Demand. It Is Being Developed by the Center for Specialized Service at the European and Ukrainian]. <https://mind.ua/openmind/20177545-navishcho-potriben-outsorsing-biznes-procesiv>

- Panagiotou, G. "Bringing SWOT into Focus". *Business Strategy Review*, vol. 14, no. 2 (2003): 8-10. DOI: <https://doi.org/10.1111/1467-8616.00253>
- Ray, G., and Neck, Ph. "Finance and accounting outsourcing – the next logical step for small business". *Review of International Comparative Management*, vol. 8, no. 4 (2007): 71-79. http://www.rmci.ase.ro/Login/no8vol4/Vol8_No4_Article6.pdf
- Zoidze, D. R. "Autsorsinh ta osoblyvosti yoho zastosuvannya na pidpriemstvakh farmatsevtichnoi haluzi" [The Outsourcing and Peculiarities of Its Application in the Pharmaceutical Industry Sector]. *Biznes Inform*, no. 5 (2017): 274-278. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-5_0-pages-274_278.pdf

УДК 336.77.01-048.44
JEL: M41; M49

РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ БЮДЖЕТНОГО ОБЛІКУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

©2021 ДАВИДЮК О. О., КАМБУР І. В.

УДК 336.77.01-048.44
JEL: M41; M49

Давидюк О. О., Камбур І. В. Реалізація державної політики бюджетного обліку із застосуванням автоматизованих систем в Україні

Функціонування бюджетної установи в умовах ринку неможливо уявити без комп'ютеризації основних економічних і виробничих процесів. Не є винятком і бухгалтерський облік. Для полегшення рутинної бухгалтерської роботи останніми роками було створено велику кількість різних бухгалтерських програм. Упровадження бухгалтерських програмних продуктів дозволяє автоматизувати не тільки бухгалтерський облік, але й навести порядок у складському обліку, в постачанні та реалізації продукції, товарів, відстежувати договори, швидше розраховувати заробітну плату, своєчасно здавати офіційну статистичну звітність. Комп'ютеризація бухгалтерського обліку (як у цілому, так і окремих його ділянок) не тільки полегшує процес управління діяльністю, але й є необхідною умовою виконання ряду законодавчих вимог, зокрема щодо подання електронної звітності. Крім того, автоматизовані системи бухгалтерського обліку використовуються для обробки облікової інформації. Використання програмного забезпечення дозволяє бухгалтеру отримати оперативну інформацію, зменшити кількість помилок при внесенні та обробці даних, що спричинені людським фактором. У роботі досліджено сучасний стан та обґрунтовано необхідність автоматизації системи бухгалтерського обліку бюджетних установ для забезпечення їх ефективної діяльності. Розглянуто основні характеристики програмних продуктів автоматизації обліку в бюджетних організаціях, а також визначено основні переваги використання даних програм для оптимізації й адаптації облікової системи вітчизняних установ до сучасних викликів інформаційного суспільства та міжнародної практики бюджетного обліку. Проаналізовано особливості використання найбільш популярних програмних продуктів бюджетних установ України; обґрунтовано ключові вимоги до компаній – виробників програмних продуктів автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетних установах України; обґрунтовано поетапний алгоритм для забезпечення ефективного запровадження процесу автоматизації системи бухгалтерського обліку у вітчизняних бюджетних організаціях.

Ключові слова: автоматизація бухгалтерського обліку, облікова система, облікові операції, програмне забезпечення, програмний продукт, бюджетна установа.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-232-239>

Рис.: 1. Табл.: 2. Бібл.: 8.

Давидюк Олександр Олександрович – кандидат економічних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних та гуманітарних дисциплін, Інститут Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія» (вул. Дідріхсона, 8, корпус 5, Одеса, 65029, Україна)

E-mail: shuraparabellum@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7203-6094>

Камбур Ігор Васильович – слухач, Інститут забезпечення військ (сил) та інформаційних технологій, Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського (просп. Повітрофлотський, 28, Київ, 03049, Україна)

E-mail: shuraparabellum@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6309-3783>

Davidyuk A. A., Kambur I. V. Implementing the State Budget Accounting Policy with the Use of Automated Systems in Ukraine

The functioning of budgetary institution in the market conditions is impossible to imagine without the computerization of its main economic and production processes. Accountance is no exception. To facilitate routine accounting work, a large number of different accounting programs have been created in recent years. The introduction of accounting software products allows not only automating the accountance, but also establishing order in inventory control, in the supply and sale of products and goods, tracking contracts, quickly calculating wages, timely submitting official statistical reports. Computerization of accountance (both in general and considering its separate sections) not only facilitates the process of management of activities, but also is a prerequisite for fulfilling a number of legislative requirements, in particular regarding the submission of electronic reporting. In addition, automated accounting systems are used to process accounting information. The use of software allows the accountant to obtain up-to-date information, reduce the number of errors in the entry and processing of data caused by the human factor. The publication examines the current state and substantiates the need to automate the accounting system of budgetary institutions in order to ensure their efficient activities. The main features of software products for accountance automation in budgetary organizations are considered, also the main advantages of using these applications to optimize and adapt the accounting system of domestic institutions to the contemporary challenges of the information society and international practice of budget accounting are defined. The peculiarities of use of the most popular software products of budgetary institutions of Ukraine are analyzed; the key requirements for companies – manufacturers of accounting automation software products for the budgetary institutions of Ukraine are substantiated; a phased algorithm is substantiated to ensure the effective implementation of the process of automation of the accounting system in domestic budgetary organizations.

Keywords: accountance automation, accounting system, accounting operations, software, software product, budgetary institution.

Fig.: 1. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 8.

Davidyuk Alexander A. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Socio-Humanitarian and Humanitarian Disciplines, Institute of Naval Forces of the National University "Odessa Maritime Academy" (building 5, 8 Didrikhsona Str., Odessa, 65029, Ukraine)

E-mail: shuraparabellum@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7203-6094>

Kambur Igor V. – Listener, Institute for Support of Troops (Forces) and Information Technologies, Ivan Chernyakhovsky National University of Defense of Ukraine (28 Povitroflotskyi Ave., Kyiv, 03049, Ukraine)

E-mail: shuraparabellum@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6309-3783>

Бухгалтерський облік є головним елементом економічної інформаційної системи підприємства, його частка становить понад 80% від усієї економічної інформації. Чітко налагоджений бухгалтерський облік своєчасно забезпечує управлінські потреби необхідною та достовірною інформацією. Крім того, бухгалтерський облік підприємства будь-якої форми власності є основною інформаційною базою всебічного аналізу господарської діяльності, контролю та обґрунтування відповідних управлінських рішень щодо фінансово-господарської діяльності. Саме тому вирішальним напрямом удосконалення бухгалтерського обліку (разом із впровадженням міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, удосконаленням нормативної бази) є впровадження автоматизованих систем, що базуються на інноваційних інформаційних технологіях. Це дозволить повніше реалізувати інформаційні, контрольні й аналітичні функції обліку в системі управління підприємством. Цим визначаються мета та значення впровадження автоматизованих систем бухгалтерського обліку суб'єктами господарювання.

Проблемам розвитку, адаптації та використання інформаційних систем у сфері бюджетного обліку присвячена значна кількість наукових праць, зокрема таких вчених: А. М. Береза, А. М. Железняк, С. В. Івахненко, О. С. Масюк, І. Г. Пахомова, Т. А. Писаревська, Р. С. Свірко, А. О. Терещенко, Т. Б. Тимейчук, Н. М. Хорунжак, Т. В. Шабельник [1–8].

Сучасними науковцями здійснено вагомий внесок у вирішення досліджуваної проблематики, однак

постійна інтенсивна динаміка зовнішнього середовища, активізація інтеграційних процесів, стрімкий розвиток науково-технічного та технологічного прогресу, трансформація національної системи бюджетного обліку породжує низку нових і актуальних завдань, які потребують дослідження й обґрунтованого їх вирішення.

Мета статті полягає в дослідженні сучасного стану автоматизації процедур бюджетного обліку, виявленні існуючих проблем та обґрунтуванні доцільності впровадження та використання програмних продуктів автоматизації системи бухгалтерського обліку бюджетних установ як важливого інструменту підвищення ефективності діяльності бюджетних організацій України.

Новітні інформаційні технології в бухгалтерському обліку – це сукупність принципово нових засобів і методів обробки обліково-економічної інформації, передавання, зберігання та відображення інформаційного продукту (даних) з найменшими витратами згідно із закономірностями того економічного середовища, в якому розвивається новітні інформаційні технології.

Новітні інформаційні технології є концептуальним фактором розвитку бізнесу, інструментарієм у діяльності сучасного підприємства, у т. ч. у бухгалтерському обліку.

Методи та процеси створення та застосування високоефективних ІТ є предметом вивчення фундаментальної науки – ітології [1]. Для становлення на-

уки ітології суспільство повинно поступово пройти всі етапи формування нового наукового напрямку; визначитися з теоретичним і практичним інструментарієм інформаційних технологій; принципами їх застосування та методологічними основами оцінки їх ефективності.

Об'єктом дослідження науки ітології є інформаційні технології (ІТ), а предметом – методологічні, методичні та практичні аспекти застосування ІТ. Бухгалтерському обліку, як науці, теж притаманна своя методологія та відповідні методи. Щодо практичного аспекту застосування в бухгалтерському обліку інформаційних технологій, то його важко переоцінити. З цього випливає, що інформаційні технології бухгалтерського обліку теж є об'єктом ітології.

За даними Міжнародної федерації з обробки інформації (IFIP), різні країни знаходяться на різних стадіях розвитку використання ІТ [3]. За їх висновком, таких стадій три:

- ✦ *автоматизації* – вважається, що важливі інфраструктури знаходяться в стані розвитку. За конверсію існуючих систем і конструкцію інформаційних рішень несе відповідальність тільки технічний персонал;
- ✦ *інформатизації* – передбачає сильний вплив користувача на конструкцію автоматизованих систем. Характеризується рухом у напрямі до особистого володіння або використання інструментів комп'ютеризації;
- ✦ *комунікації* – інформатика стає частиною існуючої інфраструктури. Найбільш сучасна стадія передбачає використання електронних мереж, що дозволяє реалізувати інтерактивну співпрацю користувачів.

Бухгалтерський облік в Україні за останні 60 років у своєму розвитку пройшов усі стадії застосування інформаційних технологій.

Процес автоматизації бюджетного обліку спрямований на вдосконалення технологій бухгалтерського обліку й обробки економічної (у т. ч. облікової) інформації в бюджетних організаціях. Ефективне застосування сучасних технологій автоматизації обліку в бюджетних установах дає змогу забезпечити раціональне використання наявних ресурсів бюджетної сфери.

У сучасних умовах переважна більшість бюджетних установ використовує для ведення електронного обліку програмні застосунки Microsoft Excel, Word, що негативно впливає на якість облікового процесу, оскільки використання жодної із указаних програм не дає змоги забезпечити ведення бюджетного обліку як цілісної, комплексної системи. Так, на основі використання застосунків Microsoft Excel і Word можна забезпечити не більше, як виконання окремих функцій, зокрема: формування аналітичних показників, документів, відображення господарських

операцій, планування доходів і видатків як окремих облікових операцій, а не як цілісної системи бухгалтерського обліку бюджетної установи.

На підставі проведеного критичного аналізу спеціальної літератури вважаємо, що основними перевагами застосування сучасних інформаційних технологій для автоматизації облікових процедур у бюджетних установах є такі:

- ✦ обробка та збереження великої кількості однакових у структурному плані одиниць облікової інформації;
- ✦ можливість здійснення вибірки необхідної інформації з великої кількості даних;
- ✦ достовірне та безпомилкове здійснення математичних розрахунків;
- ✦ оперативне отримання даних, необхідних для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень;
- ✦ багаторазове відтворення дій. Більше того, використання засобів автоматизації дає змогу повністю вирішити проблему точності формування й оперативності забезпечення обліковою інформацією державних службовців бюджетних установ для обґрунтованого ухвалення та реалізації ефективних управлінських рішень.

На наш погляд, для здійснення раціонального вибору, ефективного впровадження та використання програмного забезпечення автоматизації системи бухгалтерського обліку бюджетної установи необхідно враховувати низку таких важливих характеристик:

- 1) специфіка діяльності установи (галузь, обсяг робіт тощо);
- 2) характеристика матеріально-технічної бази (наявність достатньої кількості комп'ютерної техніки та необхідного програмного забезпечення);
- 3) наявність кваліфікованих фахівців з бюджетного обліку, які мають досвід роботи з програмними продуктами автоматизованого ведення бухгалтерського обліку в бюджетній установі.

Слід зазначити, що бюджетні організації повинні не лише «йти в ногу з часом», а й детально та критично аналізувати необхідність і доцільність упровадження конкретних сучасних програмних засобів автоматизації бюджетного обліку. Ми погоджуємося з думкою О. І. Шари, що для забезпечення ефективного процесу автоматизації бюджетного обліку кожній бюджетній організації необхідно комплексно аналізувати основні характеристики оцінки ефективності програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетних установах, а саме:

- ✦ *технічні характеристики програми*, зокрема: швидкість обробки інформації та вирішення поставлених завдань, можливість редагування типових форм, форм звітності тощо відповід-

но до змін законодавчої бази, забезпечення обміну інформацією між структурними підрозділами підприємства та захисту інформації, можливість переходу до нової версії програми із забезпеченням цілісної інтеграції даних;

- ✦ *комерційні характеристики* – прийнятна ціна програмного засобу, наявність документації, можливість постреалізаційної технічної підтримки (супровід програмного забезпечення), проведення навчання персоналу, надання консультаційних послуг;
- ✦ *ергономічні характеристики*, серед яких: зручність роботи користувача з програмою (інтерфейс програми), реалізація можливості одночасної роботи із кількома документами тощо [2].

Вважаємо, що використання бюджетними установами програмних продуктів для автоматизації системи бухгалтерського обліку дає змогу не лише забезпечити ефективний процес обліку операцій щодо надання установами послуг і проведення відповідних розрахунків, а й сформувати цілісну інформаційну систему, використання даних якої дозволяє здійснювати аналіз ефективності функціонування бюджетної організації та своєчасно ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення.

На підставі проаналізованих досліджень нами обґрунтовано поетапний алгоритм для забезпечення ефективного процесу автоматизації системи бухгалтерського обліку вітчизняних бюджетних організацій, який наведено в *табл. 1*.

В умовах використання автоматизованої форми бухгалтерського обліку в бюджетних установах технологічний процес обробки облікових даних передбачає реалізацію таких послідовних етапів:

- ✦ збір і реєстрація первинних даних для здійснення подальшої їх автоматизованої обробки;
- ✦ формування масивів облікових даних на електронних носіях, серед яких: журнал господарських операцій, структура синтетичних та

аналітичних рахунків, довідники аналітичних об'єктів, постійної інформації тощо;

- ✦ отримання за запитом користувача необхідних даних бюджетного обліку за звітний період у вигляді реєстрів синтетичного обліку, аналітичних таблиць, довідок з бухгалтерських рахунків або шляхом відображення на екрані дисплея відповідної облікової інформації за потребою користувача.

Детальне дослідження ринку програмних продуктів для автоматизації бюджетного обліку дало змогу визначити лідируючі компанії – виробники цього програмного забезпечення, якими стали російські фірми «ІС: Бухгалтерія» для бюджетних установ» і «Парус-Бюджетна установа», що займають найвищі позиції у рейтингу, оскільки характеризуються найвищим попитом серед користувачів – бухгалтерів бюджетних організацій.

Зазначимо, що на ринку інформаційних технологій також представлені програмні продукти з автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетному секторі українських фірм-виробників, зокрема: «СофтТАКІ» (X-DOOR), «АБ-Система» («Офіс-2000»), «Імпакт» («Акцент-Бухгалтерія»), «Баланс-Клуб» (SoNet), «ТРАСКОсофт» (Trade Manager), GMS (Office Tools), Глобал Аудит («Quasi+Бухгалтерія»), БЕСТ, «Юлайн», SAP, MASTER: Бухгалтерія, ІнфоСофт, Галактика, Інфін, Турбо-Бухгалтер та інші. Структуру застосування програмного забезпечення для бухгалтерського обліку в бюджетних установах України наведено на *рис. 1*.

Варто зауважити, що функціональні можливості програмних продуктів російських компаній «ІС» і «Корпорація «ПАРУС» хоча і займають домінуючу позицію на ринку програмних продуктів для автоматизації системи бухгалтерського обліку бюджетних установ України, однак указом Президента України № 133/2017 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та

Таблиця 1

Алгоритм забезпечення ефективної автоматизації системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах України

Етап процесу	Характеристика етапу
Перший	Обґрунтування облікової політики
Другий	Формування системи бухгалтерського обліку установи
Третій	Адаптація системи до конкретної специфіки установи
Четвертий	Вибір ефективного програмного забезпечення бухгалтерського обліку
П'ятий	Розподіл автоматизованих робочих місць для введення даних у програмний продукт
Шостий	Реалізація облікової політики із застосуванням автоматизованої системи
Сьомий	Оцінка ефективності впровадження автоматизованої системи бухгалтерського обліку в бюджетній установі

Джерело: авторське узагальнення.

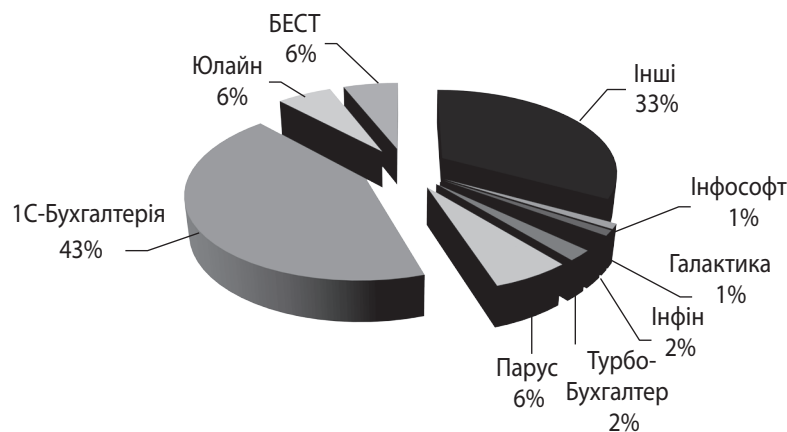

Рис. 1. Структура застосування програмного забезпечення для бухгалтерського обліку в бюджетних установах України у 2020 р.

Джерело: авторська розробка.

інших обмежувальних заходів (санкцій)» застосування програмних продуктів цих компаній у бюджетній сфері було заборонено. Тому попри досить широку та універсальну сферу застосування, з 2017 р. бюджетні установи поступово переходять на програми вітчизняних виробників. Одним із найпопулярніших є програмний продукт компанії «Юлайн». Порівняння облікових можливостей популярних програмних продуктів бухгалтерського обліку в Україні наведено в *табл. 2*.

На нашу думку, найбільш оптимальною бухгалтерською програмою українського виробництва, що повністю задовольняє потреби бюджетної установи, є «Юлайн».

Так, «Юлайн» є комплексною системою автоматизації облікових завдань для бюджетних установ. Ця система розроблена відповідно до вимог бюджетної класифікації та враховує останні зміни у веденні бухгалтерського обліку, які визначені чинним законодавством і методологією бухгалтерського обліку у бюджетній сфері.

На наш погляд, важливою перевагою програмного забезпечення «Юлайн» є те, що використання цього програмного продукту забезпечує спільну роботу великої кількості користувачів в інформаційній обліковій мережі в рамках цієї системи, оскільки кожен клієнт у процесі роботи в програмі «Юлайн» має змогу використати будь-які інформаційні дані, до яких він має право доступу, для виконання своїх службових обов'язків незалежно від того, де, коли і ким цю інформацію було внесено в мережу [5].

Зазначимо, що однією з переваг упровадження програмного продукту «Юлайн» є те, що для забезпечення зручності роботи користувачів у програмі передбачено можливість використання таких функціональних опцій:

- ✦ широка інтеграція з Microsoft Office;
- ✦ інтерактивне перепроведення документа (користувач може стежити за процесом вико-

нання проведення документа та оцінювати час, який залишився до завершення операції, завдяки інформації про дату і час документа, що обробляється, яка виводиться на панель стану);

- ✦ взаємодія з програмними продуктами «Мережа» та «Кур'єр» Державного казначейства України;
- ✦ перезапуск і збереження змін у програмі при завершенні роботи системи [6].

На підставі врахування розглянутих вище переваг і недоліків використання програмного продукту «Юлайн» вважаємо, що його використання дає змогу досить повно задовольнити професійні потреби персоналу бюджетних установ у сфері методології обліку, технологічних і програмних рішень та забезпечити зручну можливість обміну інформацією шляхом якісного переходу між різними програмами. На наш погляд, забезпечення раціонального вибору, впровадження й ефективного використання програмних продуктів для автоматизації процедур бухгалтерського обліку є пріоритетним шляхом для забезпечення раціоналізації системи бухгалтерського обліку, удосконалення процесу управління та підвищення ефективності діяльності вітчизняних організацій бюджетної сфери загалом.

Також варто відмітити програмний продукт MASTER: Бухгалтерія, який дає більш широкі можливості для бюджетних установ, що займаються господарською діяльністю.

Основні особливості цієї програми включають:

- ✦ наявність розробки довільних запитів до інформаційної бази;
- ✦ наявність гнучких засобів підготовки звітних документів;
- ✦ систему розробки бізнес-процесів, що забезпечує попроцесний документообіг з великою кількістю стадій;

Аналіз можливостей популярних комп'ютерних програм для ведення бухгалтерського обліку в Україні

Критерій	Програмний продукт			
	MASTER: Бухгалтерія	Юлайн	SAP	ІС-ПРО
Реалізація локальної версії програми	Так	Так	Так	Ні
Реалізація мережевої версії програми	Так	Ні	Ні	Так
Серверна версія програм	Ні	Так	Так	Так
Резервне копіювання для відновлення даних	Так	Так	Так	Так
Розмежування прав доступу до даних	Так	Так	Так	Так
Наявність паролів	Так	Так	Так	Так
Можливість роботи за українськими стандартами ведення бухгалтерського обліку	Так	Так	Так	Так
Можливість роботи за міжнародними стандартами ведення бухгалтерського обліку	Так	Ні	Так	Так
Виведення та зберігання первинних документів	Так	Так	Так	Так
Здійснення обліку в різних грошових і натуральних одиницях виміру	Так	Так	Так	Так
Створення фінансової звітності	Так	Так	Так	Так
Ведення обліку в декількох юридичних осіб	Так	Так	Так	Так
Коригування типових господарських операцій	Так	Так	Так	Так
Групування журналу проводок	Так	Так	Так	Так
Обновлення документів і звітності	Так	Так	Так	Так
Забезпечення стандартною звітністю	Так	Так	Так	Так
Управлінська звітність	Так	Так	Так	Так
Можливість обліку банківських і касових операцій	Так	Так	Так	Так
Облік операцій з основними засобами та малоцінними необоротними активами	Так	Так	Так	Так
Облік процесу продажів	Так	Так	Так	Так
Облік процесу закупівель	Так	Так	Так	Так
Складський облік	Так	Так	Так	Так
Облік виробничих процесів	Так	Так	Так	Так
Облік розрахунків з плати праці	Так	Ні	Так	Так
Податковий облік	Так	Так	Так	Так

Джерело: авторська розробка.

- ✦ систему розробки опису методів розрахунку вартості;
- ✦ систему розробки моделей планування;
- ✦ систему розробки копіювання бухгалтерських проводок, реєстрів і бухгалтерського обліку (журналів, інформації);
- ✦ класифікатор об'єктів і видів ресурсів;
- ✦ відкриту модель фінансового планування та бюджетування;
- ✦ наявність інструментів для інтеграції з автоматизованими системами управління, датчиками, обладнанням, вагами, терміналами збору даних та інтегрується з офісними програмами MS Excel, MS Word, MS Project, Open Office;

- ✦ формування звітів дозволяє користувачам системи отримувати необхідні звіти у швидкому режимі.

Важливою перевагою «MASTER: Бухгалтерія» є також програма для навчання партнерів, яка розрахована на 12 курсів. Її основна мета полягає в наданні партнерам навичок при встановленні програми та особливостях конфігурації його модулів, вивченні основних інструментів програми та параметрів для вирішення завдань облікового напрямку.

Навчальний процес ділиться на три рівні. Перший рівень «Користувач» – призначений для тих, хто працює з програмою. Другий рівень «Консультант» – для автоматичного налаштування та навчання ко-

ристувачів. Третій «Розробник» – для тих компаній і партнерів, які потребують більш глибокої адаптації продукту до робочого процесу.

Такі широкі можливості дають перспективи на подальше впровадження цього програмного продукту. А саме: доцільно розглянути можливість створення підрозділів в органах управління інформаційними технологіями, що могли б забезпечити оновлення та глибоку адаптацію програмного продукту «MASTER: Бухгалтерія» до специфіки конкретної бюджетної установи чим підвищити можливості для її ефективного застосування на внутрішньому рівні.

Однак зауважимо, що досягнення такого бажаного результату можливе лише за умови високого рівня якості програмного забезпечення для автоматизації бюджетного обліку, що обумовлює потребу адекватного обґрунтування, врахування й обов'язкового дотримання компаніями-виробниками таких основних вимог:

- ✦ розробка програми для автоматизації системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах, використання якої дає змогу підвищити рівень якості облікового процесу й ефективності діяльності установи, шляхом забезпечення дієвого вирішення завдань і реалізації процедур бюджетного обліку, достовірного аналізу діяльності установи й ухвалення адекватних управлінських рішень на підставі сформованої економічної інформації;
- ✦ забезпечення перманентного вдосконалення існуючих програмних продуктів з урахуванням останніх змін методології бюджетного обліку й оперативного реагування на зміни законодавства;
- ✦ реалізація можливості коригування обліковими працівниками системи базових налаштувань (конфігуратора) програмного продукту відповідно до особливостей діяльності конкретної бюджетної установи;
- ✦ наявність єдиного принципу обробки та систематизації первинних документів, системи внутрішньої документації, формування зведеної документації бюджетної установи;
- ✦ формування бази даних, що дає змогу оперативно отримувати інформацію в електронному вигляді для ефективної реалізації процедур обліку, аналізу та контролю діяльності бюджетної організації;
- ✦ наявність вільного доступу до ресурсів бази оновлення програмного забезпечення автоматизації бюджетного обліку;
- ✦ забезпечення реальної можливості подання електронних форм звітності у вітчизняній системі казначейського обслуговування й обміну даними [4].

Отже, проблема вибору конкретного програмного продукту для забезпечення ефективної автоматизації облікових процедур у бюджетних організаціях є вільною альтернативною кожній бюджетній установи, персонал якої повинен обов'язково враховувати особливості діяльності установи й інші важливі критерії для здійснення обґрунтованого вибору найбільш відповідного програмного забезпечення та ефективного його використання для автоматизації системи бюджетного обліку вітчизняних установ.

ВИСНОВКИ

У сучасних умовах процесів трансформації системи бухгалтерської обліку вітчизняних організацій бюджетного сектора до міжнародної практики та стрімкого розвитку інформаційних облікових технологій проблема забезпечення ефективного процесу автоматизації облікових процедур бюджетних установ України потребує реалізації обґрунтованого наукового підходу для її успішного вирішення, який було висвітлено у цій статті.

Наведені напрямки вдосконалення в комплексі складають наукову та практичну цінність для забезпечення ефективного процесу автоматизації системи бухгалтерського обліку вітчизняних бюджетних організацій.

Вважаємо, що перспективними є подальші дослідження та проведення комплексного аналізу особливостей використання різних програмних продуктів з метою здійснення раціонального вибору програмного забезпечення для автоматизації облікових процедур бюджетних установ з урахуванням особливостей їх діяльності. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Железняк А. М. Проблеми та перспективи комп'ютеризації бухгалтерського обліку бюджетних установ. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.7. С. 350–354.
2. Масюк О. С., Пікінер В. В. Проблемні аспекти автоматизації обліку в бюджетних установах. URL: <http://pauka.kushnir.mk.ua/?p=64387>
3. Тимейчук Т. Б. Аналіз можливостей програмного забезпечення автоматизації обліку в бюджетних установах. *Вісник національного університету водного господарства та природокористування*. 2010. Вип. 1. С. 228–234.
4. Шабельник Т. В., Крива Т. В. Переваги і можливості програмного продукту Парус-Бюджет. URL: http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2009/Matemathics/42132.doc.htm
5. Бухгалтерія для бюджетних установ України. URL: <http://www.1c.ru/ukraine/prod-ua.jsp>
6. Обліково-аналітичні аспекти управлінських концепцій: процеси формування та реалізації : монографія / за наук. ред. М. П. Войнаренка і Л. В. Скорогатої. Хмельницький : ФОП Мельник А. А., 2014. 605 с.

7. Хорунжак Н. М., Сисюк С. В. Проблеми та перспективи комп'ютеризації обліку в бюджетних установах. *Економіка і регіон*. 2009. № 1. С. 142–146.
8. Писаревська Т. А. Інформаційні системи в управлінні персоналом та економіка праці. Київ: КНЕУ, 2010. 284 с.

REFERENCES

Bukhhalteriia dlia biudzhetykh ustanov Ukrainy. <http://www.1c.ru/ukraina/prod-ua.jsp>

Khorunzhak, N. M., and Sysiuk, S. V. "Problemy ta perspektvyv kompiuteryzatsii obliku v biudzhetykh ustanovakh" [Problems and Prospects of Computerization of Accounting in Budgetary Institutions]. *Ekonomika i rehion*, no. 1 (2009): 142-146.

Masiuk, O. S., and Pikiner, V. V. "Problemni aspekty avtomatyzatsii obliku v biudzhetykh ustanovakh" [Problematic Aspects of Accounting Automation in Budgetary Institutions]. <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=64387>

Oblikovo-analitychni aspekty upravlinskykh kontseptsii: protsesy formuvannia ta realizatsii [Accounting and

Analytical Aspects of Management Concepts: The Processes of Formation and Implementation]. Khmelnytskyi: FOP Melnyk A. A., 2014.

Pysarevska, T. A. *Informatsiini systemy v upravlinni personalom ta ekonomika pratsi* [Information Systems in Personnel Management and Labor Economics]. Kyiv: KNEU, 2010.

Shabelnyk, T. V., and Kryva, T. V. "Perevahy i mozhlyvosti prohramnoho produktu Parus-Biudzheth" [Advantages and Capabilities of the Software Product Parus-Budget]. http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2009/Matemathics/42132.doc.htm

Tymeichuk, T. B. "Analiz mozhlyvostei prohramnoho zabezpechennia avtomatyzatsii obliku v biudzhetykh ustanovakh" [Analysis of the Possibilities of Accounting Automation Software in Budgetary Institutions]. *Visnyk natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia*, no. 1 (2010): 228-234.

Zheliezniak, A. M. "Problemy ta perspektvyv kompiuteryzatsii bukhhalterskoho obliku biudzhetykh ustanov" [Problems and Prospects of Computerization of Accounting of Budgetary Institutions]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 22.7 (2012): 350-354.

УДК 336.64
JEL: M41

ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ПОКАЗНИКІВ В ІНТЕГРОВАНІЙ ЗВІТНОСТІ

©2021 КАРПУШЕНКО М. Ю., ШАХВЕРДЯН Д. С.

УДК 336.64
JEL: M41

Карпушенко М. Ю., Шахвердян Д. С. Особливості відображення соціально-трудоу показників в інтегрованій звітності

Інтегрована звітність надає змогу надати зацікавленим користувачам інформацію нефінансового характеру, у тому числі про соціальну діяльність і персонал підприємства. Трудові ресурси – це необхідне джерело, що обумовлює розвиток компанії, а ефективне інвестування в людський капітал дозволяє досягти стратегічних цілей за мінімальну кількість часу. Отже, відображення у звітності даних про людський капітал має велику цінність, оскільки в даний час інвестування в цей вид капіталу становить суттєву частку. Характер інформації про людський капітал і стратегії управління ним підлягають розкриттю в інтегрованій звітності та дозволяють користувачам оцінити ефективність таких інвестицій. Мета роботи – розгляд особливостей складання інтегрованої звітності в частині соціально-трудоу показників, обґрунтування таких показників. Проведено аналіз функцій і складових інтегрованої звітності, принципів формування інтегрованої звітності згідно з міжнародним стандартом інтегрованої звітності. Проаналізовано склад показників звіту про управління згідно з нормативними вимогами, а також склад звіту про управління ряду підприємств. На цій підставі сформувано пропозицію щодо переліку соціально-трудоу показників інтегрованої звітності та запропоновано формули їх оцінювання, які інтегрують усі показники в єдиний. За допомогою цієї формули можна порівняти різні підприємства та зробити обґрунтований висновок щодо роботи підприємства в цьому напрямі. У подальшому розвиток інтегрованої звітності має бути спрямований на розробку та доопрацювання системи показників та узагальнення забезпечення управління в процесі підготовки внутрішньої інтегрованої звітності.

Ключові слова: інтегрована звітність, звіт з управління, трудові ресурси.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-239-244>

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Формул.:** 2. **Бібл.:** 13.

Карпушенко Марія Юріївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: mariamaria1864@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9280-4812>

Шахвердян Давид Сейранович – аспірант кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку і аудиту, Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова (вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002, Україна)

E-mail: shant10@ukr.net

UDC 336.64
JEL: M41

Karpushenko M. Yu., Shakhverdyan D. S. Features of the Display of Social and Labor Indicators in the Integrated Reporting

Integrated reporting enables to provide interested users with non-financial information, including data about social activities and enterprise staff. Labor resources are a necessary source that causes the development of the company, and effective investment in human capital allows achieving strategic goals in a